

Regionalna Dyrekcja LP w Olsztynie

Regionalna lista grzybów, porostów i roślin chronionych, zagrożonych (z Czerwonych List), rzadkich regionalnie

Lp.	Gatunek (nazwa polska i łacińska)	Ochrona ścista ^{1,2}	Ochrona część. ^{1,2}	Czerwona Lista ^{3,4}	Rzadki regionalnie	Z Zal. II i IV DS ⁵	Preferowane środowisko	Wymaga wypełnienia karty stanowiska
Grzyby wielkoowocnikowe								
1.	Czarka <i>Sarcoscypha</i> sp. w Polsce dwa gatunki* <i>S. coccinea</i> <i>S. austriaca</i>	X		I	X		wilgotne lasy liściaste - olsy, łęgi, grądy niskie	X
2.	Gwiazdosz <i>Geastrum</i> sp. w Polsce około 20 gatunków*, najczęstsze to <i>G. fimbriatum</i> <i>G. triplex</i> <i>G. quadrifidum</i>	X		R E R	?		różne typy lasów liściastych i iglastych, na ziemi i ściółce	X
3.	Lakownica żółtawa (łśniąca) <i>Ganodermalucidum</i>	X		R			na drewnie drzew liściastych, często na pniakach i korzeniach	X
4.	Maczuznik nasięzrzalowy <i>Cordyceps</i> <i>ophioglossoides</i>				X		w lasach iglastych, wśród mchów; pasożytuje na grzybni podziemnych grzybów z rodzaju jeleniak <i>Elaphomyces</i>	
5.	Ozorek dębowy <i>Fistulina hepatica</i>	X		R	X		przestoję starych drzew, na drewnie żywych i martwych dębów (często pomnikowych)	X
6.	Sarniak świerkowy (dachówkowaty) <i>Sarcodon imbricatus</i>	X		V	X		w borach - gleby kwaśne, piaszczyste, pod świerkami	X
7.	Siedzuń (szmaciak) gałęzisty (sosnowy) <i>Sparassis crispa</i>	X		R			w borach, u podstawy drzew (zazwyczaj sosny), lub pozornie na glebie	X
8.	Smardz <i>Morchella</i> sp. <i>M. esculenta</i> <i>M. conica</i> <i>M. elata</i>	X		R R			wilgotne lasy liściaste, na glebach żyznych, także w parkach i ogrodach, wiosną	X
9.	Soplówka <i>Hericium</i> sp. w Polsce 3 gatunki*, najczęstszy to <i>H.</i> <i>coralloides</i>	X		V	X	 starodrzewia, buczyny, głównie na kłodach - !	X
10.	Sromotnik bezwstydy <i>Phallus impudicus</i>				X		w lasach iglastych i liściastych, w miejscach żyźnych i wilgotnych	
11.	Szyszkowiec luskowaty <i>Strobilomyces strobilaceus</i>	X		R	X		w różnych typach lasu, na ziemi	X
12.	Świecznica rozgałęziona <i>Clavicornia pyxidata</i>			V			w różnych typach lasu, na zmurszałych kłodach i pniakach drzew liściastych	X
13.	Żagiew wielogłowa (okółkowa) <i>Dendropolyporus</i> (<i>Polyporus</i>) <i>umbellatus</i>	X		V	X		lasz liściaste i mieszane (starodrzewia), na korzeniach żywych drzew liściastych (np. grabów) - !	X
Porosty								
1.	Brodaczka <i>Usnea</i> sp. w NE Polsce około 35 gatunków*, najczęstsze to: <i>U. hirta</i> <i>U. filipendula</i> <i>U. subfloridana</i>	X		VU VU EN			w różnego typu lasach, na korze drzew liściastych i iglastych, najliczniej w miejscach nasłonecznionych - w lukach drzewostanów i przy drogach, częstow koronach drzew	X
2.	Granicznik płucnik <i>Lobaria pulmonaria</i>	X		EN	X		lasz liściaste i mieszane (starodrzewia), na korze drzew liściastych (dęby, klony, jesiony) - !	X

3.	Nibyplucnik <i>Cetrelia</i> sp. w Polsce kilka gatunków* o podobnym statusie i ekologii	X		EN	X		lasy liściaste i mieszane (starodrzewia), na korze drzew liściastych - !	X	
4.	Pałecznik zielony <i>Calicium viride</i>			VU	X		w lasach liściastych i mieszanych (starodrzewia), na korze starych drzew liściastych (najczęściej dębów) - !		
5.	Pawężnica luseczkowata <i>Peltigerapraetextata</i>	X		VU	X		wilgotne lasy liściaste i mieszane (starodrzewia), na mchach u nasady pni drzew liściastych, rzadko na murszejącym drewnie	X	
6.	Plucnica islandzka <i>Cetraria islandica</i>		X	VU			suche bory sosnowe, na glebie		
7.	Plucnica plotowa <i>Cetraria sepincola</i>	X		EN	X		w borach sosnowych, zwykle na cienkich gałązkach drzew, w luźnych drzewostanach lub przy drogach, także na drewnie w terenie otwartym (ogrodzenia pastwisk)	X	
8.	Plucnica zielona <i>Cetraria chlorophylla</i>	X		VU			bory sosnowe oraz drzewa rosnące przy drogach, miejsca ekspozowane, najczęściej na brzożach		
9.	Przystrumycznik pustulkowy <i>Hypotrachyna revoluta</i>	X		EN	X		wilgotne lasy liściaste (olsy, łęgi), zwykle rosące wzdłuż cieków, na korze drzew liściastych (głównie olszy) - !	X	
10.	Włostka <i>Bryoriasp.</i> w NE Polsce około 12 gatunków*, najczęstszy to <i>B. fuscescens</i>	X		VU			w różnego typu lasach, na korze drzew liściastych i iglastych, najliczniej w miejscach nasłonecznionych - w lukach drzewostanów i przy drogach, często w koronach drzew	X	
11.	Złociszek jaskrawy <i>Chrysothrix candelaris</i>	X		CR	X		w lasach liściastych i mieszanych (starodrzewia), na korze (w spękaniach) starych drzew - głównie dębów - !		
12.	Złotlinka jaskrawa <i>Vulpicida pinastri</i>	X		NT			w borach sosnowych, na korze drzew (najczęściej brzoż) lub drewnie	X	
13.	Żółtlica chropowata <i>Flavoparmelia caperata</i>	X		EN	X		wilgotne lasy liściaste (grądy, łęgi, olsy), na korze drzew liściastych (dąb, jesion, olsza, grab), często w wyższych partiach drzew	X	
Wątrobowce									
1.	Nowellia krzywolistna <i>Nowellia curvifolia</i>	X		V			epiksyl	X	
2.	Piórkowiec kutnerowaty <i>Trichocolea tomentella</i>				X		w łęgach	X	
Mchy									
1.	Anomodon sp.				X		epifit - !	X	
2.	Bezlist okrywowy <i>Buxbaumia viridis</i>	X				X	epiksyl	X	
3.	Bezlist zwyczajny <i>Buxbaumia aphylla</i>				X		epiksyl	X	
4.	Białoząb <i>Leucodon sciuroides</i>				X		epifit - !	X	
5.	Blotniszek welnisty <i>Helodium blandowii</i>	X					torfowiska, mokradła	X	
6.	Drabinowiec mroczny <i>Cinclidium stygium</i>	X					torfowisko	X	
7.	Gładysz paprociowaty <i>Homalia trichomanoides</i>	X					epifit	X	
8.	Haczykowiec błyszczący <i>Hamatocaulis vernicosus</i> = Sierpowiec błyszczący <i>Drepanocladus vernicosus</i>	X			X	X	torfowiska	X	
9.	Messia trioletna <i>Messia triquetra</i>				X		torfowiska	X	
10.	Miechera <i>Neckera pennata</i>	X			X		epifit - !	X	
11.	Miechera kędzierzawa <i>Neckera crispa</i>	X			X		epifit - !	X	

12.	Mnium marginatum				X		skarpy wąwozów i rzek	X
13.	Mszar krokiewkowaty <i>Paludella squarrosa</i>	X					torfowiska	X
14.	Nastrozek <i>Ulota</i> sp.	X					epifit	X
15.	Nyholmiella gymnostoma				X		epifit - !	X
16.	Podsadnik <i>Splachnum</i> sp.	X			X		koprofit	X
17.	Prostożąbek wiciowaty <i>Dicranum flagellare</i>					X	epifit/epiksyl	X
18.	Skorpionowiec brunatny <i>Scorpidium scorpioides</i>	X					torfowiska	X
19.	Szmotloch jabłkowy <i>Bartramia pomiformis</i>				X		skarpy	X
20.	Szurpek <i>Orthotrichum</i> sp.				X		epifit	X
21.	Szurpek porosły <i>Orthotrichum lyellii</i>	X			X		epifit	X
22.	Widložab zielony <i>Dicranum viride</i>	X				X	epifit/epiksyl	X
Paprotniki								
1.	Długosz królewski <i>Osmunda regalis</i>	X					wilgotne lasy, olsy, łęgi, brzegi rzek	X
2.	Nasiężrzal pospolity <i>Ophioglossum vulgatum</i>	X					wilgotne łąki, zarośla	X
3.	Paprotka zwyczajna <i>Polypodium vulgare</i>	X					skarpy, strome zbocza, wykroty drzew	X
4.	Pióropusznik strusi <i>Matteucia struthiopteris</i>	X					łęgi, brzegi strumieni, żyzne grądy	X
5.	Podęjrzon <i>Botrychium</i> sp.	X				X	polany śródleśne, ubogie pastwiska, murawy bliźniczkowe	X
6.	Skrzyp olbrzymi <i>Equisetum telmateia</i>	X					źródlika, łęgi	X
7.	Skrzyp zimowy <i>Equisetum hyemale</i>				X		wysięki na zboczach, obniżenia terenu	X
8.	Widlicz cyprysowy <i>Diphasiastrum tristachyum</i>	X		EN	X		wrzosowiska, bory sosnowe	X
9.	Widłaczek torfowy <i>Lycopodiella inundata</i>	X		V	X		torfowiska przejściowe, młaki	X
10.	Widłak goździsty <i>Lycopodium clavatum</i>	X					bory, wrzosowiska	
11.	Widłak jałowcowaty <i>Lycopodium annotinum</i>	X					bory, brzegi torfowisk	
12.	Widłak spleaszczony <i>Lycopodium complanatum</i>	X			X		bory sosnowo-świerkowe	X
13.	Widłak wroniec <i>Huperzia selago</i>	X			X		bory sosnowe	X
Nagozależkowe								
1.	Cis pospolity <i>Taxus baccata</i>	X		VU	X		grądy	X
Dwuliścienne								
1.	Aldrowanda pęcherzykowata <i>Aldrovanda vesiculosa</i>	X		CR		X	ciepłe zatoki eutroficznych jezior	
2.	Arnika górská <i>Arnica montana</i>	X			X		bory, suche murawy	X
3.	Barwinek pospolity <i>Vinca minor</i>		X				często stanowiska na opuszczonych siedliskach lub cmentarzach	
4.	Bluszcz pospolity <i>Hedera helix</i>		X				często stanowiska na opuszczonych siedliskach lub cmentarzach	
5.	Brzoza karłowata <i>Betula nana</i>	X		EN	X		torfowiska wysokie	X
6.	Brzoza niska <i>Betula humilis</i>	X		EN	X		torfowiska niskie, mokradła	X
7.	Bukwica zwyczajna <i>Betonica officinalis</i>				X		widne grądy, dąbrowy	X
8.	Chamedafne północna <i>Chamaedaphne calyculata</i>	X		EN			torfowiska	X
9.	Dzwonecznik wonny <i>Adenophora lilifolia</i>	X			X	X	świetliste dąbrowy, lasy, brzegi lasów	X
10.	Dzwonek boloński <i>Campanula bononiensis</i>	X					murawy ciepłolubne, brzegi grądów	X
11.	Dzwonek pokrzywolistny <i>Campanula trachelium</i>				X		żyzne grądy, buczyny	
12.	Dzwonek skupiony <i>Campanula glomerata</i>				X		widne lasy, zbocza	X
13.	Dzwonek szerokolistny <i>Campanula latifolia</i>	X					żyzne grądy, buczyny	X

14.	Gnidosz błotny <i>Pedicularis palustris</i>	X			X		mokradła, torfowiska niskie, źródłiska, podmokłe łąki	X
15.	Gnidosz królewski <i>Pedicularis sceptrum-carolinum</i>	X			X		mokradła, torfowiska niskie, źródłiska, podmokłe łąki	X
16.	Goryczka krzyżowa <i>Gentiana cruciata</i>	X					brzegi lasów, murawy	X
17.	Goryczka wąskolistna <i>Gentiana pneumonanthe</i>	X			X		podmokłe łąki, łąki trzęślicowe	X
18.	Goryczuszka błotna <i>Gentianella uliginosa</i>	X			X		młaki, mokradła, alkaliczne torfowiska	X
19.	Goździk kartuzek <i>Dianthus carthusianorum</i>				X		prześwietlone bory, suche polany śródleśne	X
20.	Goździk kropkowany <i>Dianthus deltoides</i>				X		murawy napiaskowe, przeszświetlone bory, suche polany śródleśne	X
21.	Goździk piaskowy <i>Dianthus arenarius</i>	X					murawy napiaskowe	X
22.	Goździk pyszny <i>Dianthus superbus</i>	X					łąki trzęślicowe, turzycowiskowe, łąki podmokłe	X
23.	Groszek wielkoprzylistkowy <i>Lathyrus pisiformis</i>	X		VU			ciepłolubne grądy, dąbrowy, ciepłolubne zarośla	X
24.	Gruszkówka jednostronna <i>Orthilia secunda</i>				X		bory, bory mieszane	
25.	Gruszczyka mniejsza <i>Pyrola minor</i>				X		bory	
26.	Gruszczyka okrąglistna <i>Pyrola rotundifolia</i>				X		bory, bory mieszane	
27.	Gruszczyka zielonawa <i>Pyrola chlorantha</i>				X		bory	X
28.	Gruszczyk jednokwiatowy <i>Moneses uniflora</i>				X		bory	
29.	Kocanki piaskowe <i>Helichrysum arenarium</i>		X				suche murawy, wydmy	
30.	Kokorycz drobna <i>Corydalis pumila</i>	X					buczyny, żyzne grądy	
31.	Kokorycz pełna <i>Corydalis solida</i>				X		żyzne grądy i buczyny	X
32.	Kokorycz pusta <i>Corydalis cava</i>				X		żyzne grądy i buczyny	X
33.	Korzeniówka pospolita <i>Monotropa hypopitys</i>				X		bory sosnowe	X
34.	Leniec bezpodkwiatkowy <i>Thesium ebracteatum</i>	X			X	X	murawy ciepłolubne, alkaliczne polany	X
35.	Łuskiewnik różowy <i>Lathraea squamaria</i>				X		podnóża zboczy, w grądach	X
36.	Malina morozzka <i>Rubus chamaemorus</i>	X		EN			torfowiska wysokie i przejściowe, bór bagienny	X
37.	Mącznica lekarska <i>Arctostaphylos uva-ursi</i>	X			X		wrzosowiska, brzegi borów	
38.	Miodownik melisowaty <i>Melittis melissophyllum</i>	X			X		ciepłolubne grądy, lasy mieszane	X
39.	Naparstnica zwyczajna <i>Digitalis grandiflora</i>	X			X		ciepłolubne zarośla, zręby, bory mieszane	X
40.	Niebielista trwała <i>Swertia perennis</i>	X			X		torfowiska niskie, źródłiska, podmokłe łąki	X
41.	Orlik pospolity <i>Aquilegia vulgaris</i>	X					światliste lasy, polany	X
42.	Pełnik europejski <i>Trollius europaeus</i>	X			X		wilgotne i mokre łąki	X
43.	Pierwiosnka lekarska <i>Primula veris</i>		X				widne lasy i zarośla i ch skraje, murawy	
44.	Pomocnik baldaszkowaty <i>Chimophila umbellata</i>	X					bory	X
45.	Rosiczka długolistna <i>Drosera anglica</i>	X			X		torfowiska wysokie i przejściowe	X
46.	Rosiczka okrąglistna <i>Drosera rotundifolia</i>	X					torfowiska wysokie i przejściowe	
47.	Rosiczka pośrednia <i>Drosera intermedia</i>	X			X		torfowiska wysokie i przejściowe	X
48.	Rutewka orlikolistna <i>Thalictrum aquilegifolium</i>				X		wilgotne zarośla, łęgi, łąki śródleśne	X
49.	Rutewka wąskolistna <i>Thalictrum lucidum</i>				X		wilgotne łąki i zarośla	X
50.	Rzepik szczytniasty <i>Agrimonia pilosa</i>	X			X	X	brzegi dróg, w gradach	X
51.	Sasanka łąkowa <i>Pulsatilla pratensis</i>	X			X		murawy, suche pastwiska, brzegi borów	X

52.	Sasanka otwarta <i>Pulsatilla patens</i>	X		LR	X	X	brzegi, skarpy, linie w borach, murawy napiaskowe	X	
53.	Sasanka wiosenna <i>Pulsatilla vernalis</i>	X		VU	X		brzegi, skarpy, linie w borach, murawy napiaskowe	X	
54.	Skalnica torfowiskowa <i>Saxifraga hirculus</i>	X		EN		X	alkaliczne mokradła, torfowiska niskie i źródłiskowe	X	
55.	Starodub łąkowy <i>Ostericum palustre</i>	X			X	X	podmokłe łąki, w dolinach rzek	X	
56.	Szałwia łąkowa <i>Salvia pratensis</i>				X		alkaliczne łąki, polany śródleśne, skarpy	X	
57.	Turówka leśna <i>Hierochloë australis</i>		X		X		bór mieszany		
58.	Turówka wonna <i>Hierochloë odorata</i>		X		X				
59.	Wiązówka bulwkowa <i>Filipendulina vulgaris</i>				X		murawy ciepłolubne, alkaliczne łąki, polany śródleśne	X	
60.	Wierzba borówkolistna <i>Salix myrtilloides</i>	X		EN			torfowiska przejściowe i niskie, mokradła	X	
61.	Wierzba lapońska <i>Salix lapponum</i>	X		EN			torfowiska przejściowe i niskie, mokradła	X	
62.	Zaraza <i>Orobancha sp.</i>	X			X		różne		
63.	Zawilec wielkokwiatowy <i>Anemone sylvestris</i>	X			X		ciepłolubne grądy, alkaliczne murawy, pastwiska	X	
64.	Zimoziół północny <i>Linnaea borealis</i>	X					bory sosnowe	X	
65.	Żurawina drobnolistna <i>Vaccinium microcarpon</i>				X		torfowiska wysokie	X	
Jednoliścienne									
1.	Bagnica torfowa <i>Scheuchzeria palustris</i>				X		torfowiska przejściowe		
2.	Buławnik <i>Cephalanthera sp.</i>	X		EN			różne	X	
3.	Czosnek niedźwiedzi <i>Allium ursinum</i>		X		X		łągi, strumienie, żyzne grądy	X	
4.	Gnieźnik leśny <i>Neottia nidus-avis</i>	X					lasy liściaste	X	
5.	Gółka długoostrogowa <i>Gymnadenia conopsea</i>	X					grądy, dąbrowy, ciepłolubne zarośla	X	
6.	Kokorycz okółkowa <i>Polygonatum verticillatum</i>				X		grądy	X	
7.	Kosaciec syberyjski <i>Iris sibirica</i>	X			X		podmokłe łąki, brzegi zarośli	X	
8.	Kruszczyk <i>Epipactis sp.</i>	X			X		różne	X	
9.	Kukulka <i>Dactylorhiza sp.</i>	X		EN			w większości – mokre łąki, młaki	X	
10.	Lilia złotogłów <i>Lilium martagon</i>	X			X		grądy, buczyny	X	
11.	Łipiennik Loesela <i>Liparis loeselii</i>	X		VU		X	alkaliczne mokradła, młaki	X	
12.	Listera jajowata <i>Listera ovata</i>	X					różne – od torfowisk do gradów, borów, łąk	X	
13.	Listera sercowata <i>Listera cordata</i>	X					bory sosnowe	X	
14.	Miodokwiat krzyżowy <i>Herminium monorchis</i>	X					torfowiska	X	
15.	Obuwik pospolity <i>Cypripedium calceolus</i>	X		VU			prześwietlone grądy, dąbrowy, brzegi zarośli	X	
16.	Podkolan biały <i>Platanthera bifolia</i>	X			X		widne lasy, polany śródleśne, łąki	X	
17.	Podkolan zielonawy <i>Platanthera chlorantha</i>	X			X		lasy liściaste, rzadko wilgotne łąki	X	
18.	Przygielka biała <i>Rhynchospora alba</i>				X		torfowiska przejściowe	X	
19.	Storczyk <i>Orchis sp.</i>	X					różne	X	
20.	Tajeża jednostronna <i>Goodyera repens</i>	X			X		bory sosnowe	X	
21.	Wątlík błotny <i>Hammarbya paludosa</i>	X		EN			torfowiska	X	
22.	Welnianka delikatna <i>Eriophorum gracile</i>	X		CR			alkaliczne torfowiska przejściowe	X	
23.	Wyblin jednolistny <i>Malaxis monophyllos</i>	X		LR			alkaliczne torfowiska, mokradła	X	

¹ ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ŚRODOWISKA z dnia 9 lipca 2004 r. w sprawie gatunków dziko występujących grzybów objętych ochroną (Dz. U. z 2004 r. Nr 168, poz. 1765)

² ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ŚRODOWISKA z dnia 9 lipca 2004 r. w sprawie gatunków dziko występujących roślin objętych ochroną (Dz. U. z dnia 28 lipca 2004 r., Nr 168, poz. 1764)

³ MIREK Z., ZARZYCKI K., WOJEWODA W., SZELAĞ Z. (red.) 2006. Red list of plants and fungi in Poland. W. Szafer Institute of Botany, PAN, Kraków, 53-70, 71-89.

⁴ KAŹMIERCZAKOWA R., ZARZYCKI K. (red.) 2001. Polska czerwona księga roślin. Paprotniki i rośliny kwiatowe. Instytut Botaniki im. W. Szafera PAN, Instytut Ochrony Przyrody. Kraków, ss. 664.

⁵ SUDNIK-WÓJCIKOWSKA B., WERBLAN-JAKUBIEC H. (red.). 2004. Gatunki roślin. Poradniki ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000 – podręcznik metodyczny. Tom 9. Ministerstwo Środowiska, Warszawa, ss. 228.
<http://natura2000.mos.gov.pl/natura2000/pl/poradnik.php>

! – “relikt puszczański” wg:

CZYŻEWSKA K., CIEŚLIŃSKI S. 2003. Porosty – wskaźniki niżowych lasów puszczańskich w Polsce. Monogr. Bot. 91: 223-239.

CIEŚLIŃSKI S., CZYŻEWSKA K., FALIŃSKI J.B., KLAMA H., MUŁENKO W., ŻARNOWIEC J. 1996. Relicts of the primeval (virgin) forest, relict phenomena. W: J.B. FALIŃSKI, W. MUŁENKO (red.), Cryptogamous plants in the forest communities of Białowieża National Park. Functional groups analysis and general synthesis (Project CRYPTO 3). Phytocoenosis 8 (N.S.), Archiv. Geobot. 6: 197-216.

* - taksony w randze gatunku trudne do identyfikacji, wymagają analiz mikroskopowych; wskazane sprawdzenie przez specjalistę

³ **Kategorie zagrożenia** (CZERWONA LISTA GRZYBÓW WIELKOOWOCNIKOWYCH W POLSCE, CZERWONA LISTA WĄTROBOWCÓW W POLSCE)

Ex – taksony wymarłe i zaginione

E – taksony wymierające

V – taksony narażone

R – taksony rzadkie

I – taksony o niekreślonym zagrożeniu

³ **Kategorie zagrożenia** (CZERWONA LISTA POROSTÓW W POLSCE)

RE – taksony regionalnie wymarłe

CR – taksony krytycznie zagrożone

EN – taksony wymierające

VU – taksony narażone

NT – taksony bliskie zagrożenia

LC – taksony słabo zagrożone

DD – niedostateczne dane

⁴ **Klasyfikacja zagrożeń wg. Światowej Unii Ochrony Przyrody** (POLSKA CZERWONA KSIĘGA ROŚLIN)

EX – taksony wymarłe lub prawdopodobnie wymarłe

EW – taksony wymarłe w warunkach naturalnych

CR – taksony krytycznie zagrożone

EN – taksony zagrożone

VU – taksony narażone

LR – taksony wysokiego ryzyka

DD – zagrożenie nie określone